

Laura Arăboaei
Marcel Arăboaei
Mircea Ardeiu
Maria Axente
Simion Balteș
Nela Burcea
Iosif Daroczi
Frusina Deaconu
Despina Dumitru
Virgil Dumitru
Dorin Fiscutean

Georgeta Gasser
Cristina Ghețeu
Nicușor-Mircea Galoș
Gabriela Moraru
Carmen Muller
Gabriel Pascu
Doina Petrean
Codruța Picu
Nicoleta Pițig
Mioara Popica
Nicu Postolache

Marius Puțanu
Carmen-Camelia Rădulescu
Elisaveta Roșu
Dumitru Rus
Ciprian Șandor
Lucian Șerban
Mihaela Săndulescu
Vasile Zaharia
Dumitru Voicu
Aurelia Zbăganu
Ion Zoican

GEOGRAFIE

**Ghid de pregătire intensivă
pentru examenul de bacalaureat**

ARGUMENT	7
Programa de examen pentru disciplina Geografie	6
Evaluarea la disciplina Geografie în cadrul examenului național de bacalaureat	8
EUROPA	16
1. Spațiul european	14
2. Relieful major	15
3. Clima	24
4. Hidrografie	29
5. Zonele biopedoclimatice	31
6. Resursele naturale	33
7. Harta politică	34
8. Populația și caracteristicile ei geodemografice	36
9. Sistemul de orașe	38
10. Activitățile economice	40
11. Mediul înconjurător și peisaje geografice	46
Aplicații	48
ROMÂNIA	69
1. Spațiul românesc	69
2. Unitățile majore de relief	70
3. Clima	85
4. Hidrografia	89
5. Învelișul biopedogeografic	94
Corelații biopedoclimatice	95
6. Resursele naturale	97
7. Populația și caracteristicile ei geodemografice	98
8. Sistemul de așezări	100
9. Activitățile economice	102
10. Mediul înconjurător și peisajele geografice	110
11. Țările vecine României	111
Aplicații	117
UNIUNEA EUROPEANĂ	141
1. Formarea Uniunii Europene și evoluția integrării europene	141
2. Caracteristici geografice, politice și economice actuale ale Uniunii Europene	142
3. Studii de caz – principalele state ale Uniunii Europene	143
4. Celelalte state ale Uniunii Europene	150
Aplicație	158
TESTE	161
BAREME DE EVALUARE ȘI DE NOTARE	219

1. SPAȚIUL EUROPEAN

- Suprafață: 10,17 mil. km² – penultimul continent ca suprafață;
- Populația: peste 700 mil. loc. – locul 3 la nivelul continentelor.

Pozitia geografică, limitele și țărurile Europei:

- situată în întregime în Emisfera Nordică, desfășurându-se latitudinal pe circa 4000 km (aproximativ 35°) și longitudinal pe 6000 km (aproximativ 77°);
  - formează cu Asia o singură masă continentală (ambele aparținând aceleiași plăci tectonice, denumită placa Euroasiatică); limita dintre Europa și Asia este formată de aliniamentul Munții Ural – fluviul Ural – Marea Caspică și Munții Caucaz;
  - poate fi împărțită în Europa continentală (la est) și Europa peninsulară (la vest) de o linie imaginară trasată între Marea Baltică și Marea Neagră;
  - este încadrată de Oceanul Arctic la nord, Marea Mediterană și Marea Neagră la sud, Oceanul Atlantic la vest, Munții Ural la est, Munții Caucaz la SE;
  - punctele extreme sunt: în nord Capul Nord la 71° 08' lat. N, în sud Capul Marroqui la 36° lat N, în vest Capul Roca la 9° 34' long. V și în est Munții Ural la 67° 30' long. E;
  - extremitățile insulare: în nord Arhipelagul Franz Josef (81° 49' lat. N), în sud Insula Creta (34° 55' lat. N), în vest Insula Islanda (24° 32' long. V);
  - mările aferente, care înconjoară Europa sunt:
    - în nord: M. Barents, M. Albă, M. Baltică, M. Norvegiei, M. Nordului, M. Mâneții;
    - în sud: M. Mediterană (cu M. Ligurică, M. Tireniană, M. Adriatică, M. Ionică, M. Egee), M. Neagră cu M. Azov, M. Marmara (situată între M. Neagră și M. Mediterană).
  - prezintă țăruri crestate și variate genetic:
    - principalele articulații ale țărmurilor:
      - *peninsule*: Scandinavia, Iutlanda, Iberică, Italia, Balcanică, Bretagne (Franța), Kola (în nord, Rusia), Pelopones (Grecia), Crimeea (Ucraina);
      - *insule*: Islanda, Arhipelagul Britanic cu insulele Marea Britanie, Irlanda, Hebride, Arhipelagul Azore în Oceanul Atlantic (Portugalia), Arhipelagul Madeira în Oceanul Atlantic (Portugalia), Arhipelagul Canare în Oceanul Atlantic în largul țărmului Africii, cu principala insulă Tenerife (Spania), Baleare (Spania), Corsica (Franța), Sardinia (Italia), Sicilia (Italia), Creta (Grecia), Malta, Cipru;
      - *golfuri*: Biscaya (Oceanul Atlantic), Botnic, Finic, Riga (toate la Marea Baltică), Lion, Genova (ambele la Marea Mediterană), Odessa (la Marea Neagră);
      - *strâmatori*: Calais (între continent și insulele britanice), Gibraltar (între Marea Mediterană și Oceanul Atlantic), Bosfor și Dardanele (fac legătura între Marea Neagră și Marea Mediterană).
    - tipuri de țăruri:
      - a) *țăruri înalte*:
        - cu fiorduri – sunt specifice regiunilor litorale înalte care au fost modelate de ghețari. Fiordurile sunt vechi văi glaciare invadate de apele mării și au aspectul unor golfuri înguste cu pereții înalți și abrupti. Cele mai cunoscute sunt fioururile norvegiene din vestul Peninsulei Scandinavia.
        - cu riass – s-au format în regiuni de munți vechi sau podișuri ușor înălțate. Se caracterizează prin golfuri ramificate care pătrund adânc în uscat, pe cursul văilor. Se regăsesc în nord-vestul Spaniei, Peninsula Bretagne.

- cu canale sau de tip dalmatin – se dezvoltă în regiunile unde zonele deluroase sau muntoase au structură cutată, cutile fiind orientate paralel cu țărmul. Prin avansarea liniei de țărm, văile și depresiunile au devenit canale, între care culmile au rămas ca insule. Astfel de tip se întâlnesc de-a lungul țărmului estic al Mării Adriatice.

b) țărmurile joase:

- cu lagune – este caracteristic pentru câmpii litorale joase. Lagunele sunt lacuri provenite din vechi golfuri închise/barate parțial sau total de cordoane de nisip. Acest tip este bine reprezentat pe țărmul românesc al Mării Negre (Complexul lagunar Razim-Sinoe), pe țărmul Mării Baltice, în nordul Poloniei.

- cu limane – se formează prin bararea gurilor de vărsare ale apelor curgătoare care debușau în mări. Elocvent este pentru acest tip țărmul Mării Negre, aparținător României și Ucrainei.

- cu deltă – se dezvoltă la gurile de vărsare ale unor fluviuri, unde platforma litorală este extinsă. Formarea deltei este condiționată de mai mulți factori: existența unei mari cantități de aluvioni transportate de fluviu; lipsa sau slabă acțiune a mareelor; panta redusă a fluviului și a platformei continentale; curenții marini care determină formarea de grinduri; oscilațiile de nivel ale mării. Cunoscute sunt deltele fluviilor Volga, Dunăre, Rhon, Rin, Tibru etc.

- cu estuarie – este prezent de-o parte și de alta a gurilor de vărsare larg deschise ale fluviilor, în zone cu marea puternice. La flux curentul mareic se deplasează în amonte, erodând malurile, iar la reflux se retrage, spălând aluvioniile și lărgind gura de vărsare. Cunoscute sunt estuarele fluviilor Tamisa, Sena, Elba.

2. RELIEFUL MAJOR

2.1. Trepte și unități morfostructurale

- altitudinal relieful Europei se înscrie între 0 m și 4807 m (Vf. Mont Blanc din Munții Alpi) și dacă se iau în considerare Marea Caspică și Munții Caucaz, se înscrie între -28 m în preajma Mării Caspice și 5642 m (Vf. Elbrus din Munții Caucaz);

- altitudinea medie este de 340 m, doar 1,5% din spațiul european situându-se la peste 2000 m;

- din punct de vedere al **treptelor de relief** predomină relieful cu altitudini reduse: 84-85% câmpii și podișuri joase, sub 500 m altitudine (predominante în centrul și estul continentului) și 15-16% munți și dealuri înalte;

- din punct de vedere tectonic, Europa aparține plăcii Euroasiatică, principalele **unități morfostructurale** fiind:

- unități de platformă precambriene – reprezintă cel mai vechi nucleu continental: Scutul Baltic în nord și Platforma Est-Europeană în est;

- unități de orogen:

- *caledonice* (apărțin orogenezei caledonice) cuprind munții formați la începutul paleozoicului: Munții Scandinavie, Munții Scoției, Munții Grampiani;

- *hercinice* (apărțin orogenezei hercinice) formate în a doua parte a paleozoicului: Masivul Central Francez, Masivul Renan, Munții Vosgi, Munții Pădurea Neagră, Masivul Hartz, Munții Penini, Munții Cambrieni, Munții Rodopi, Munții Rila, Munții Pirin, Podișul Meseta, Podișul Boemiei, Podișul Ardeni;

- *alpine* (apărținând orogenezei alpine) formate de la sfârșitul cretacicului până în cuaternar; cuprind munții înalți, tineri din sudul Europei: Munții Alpi, Munții Pirinei, Munții Sierra Nevada, Munții Carpați, Munții Balcani, Munții Pindului, Munții Dinarici, Munții Caucaz; în cadrul acestui lanț apar și zone sedimentare, mai joase (Câmpia Panonică, Câmpia Română);

- activitatea vulcanică din neogen apare individualizată prin cel mai lung lanț vulcanic stîns din Europa, localizat în vestul Carpaților Orientali dar și în Masivul Central Francez; Vulcanismul actual este prezent în zona mediteraneană: Etna, Vezuviu, Stromboli etc. și în Islanda (vulcanul Heckla);

- relieful major este alcătuit din:

- munci (masivele cristaline caledonice – Munții Scandinavie, Munții Scoției, Munții Cambrieni, din Țara Galilor; munții joși și podișurile hercine care ocupă o fâșie centrală discontinuă de-a lungul continentului, din Peninsula Iberică până în Munții Ural; munții tineri ce aparțin sistemului alpino-carpatic);
- dealuri și podișuri extinse în centrul și estul continentului, cu altitudini între 300 – 800 m și genează diferită;
- câmpii – peste 50% din suprafața Europei; au altitudini sub 250 m.

2.2. Tipuri genetice de relief

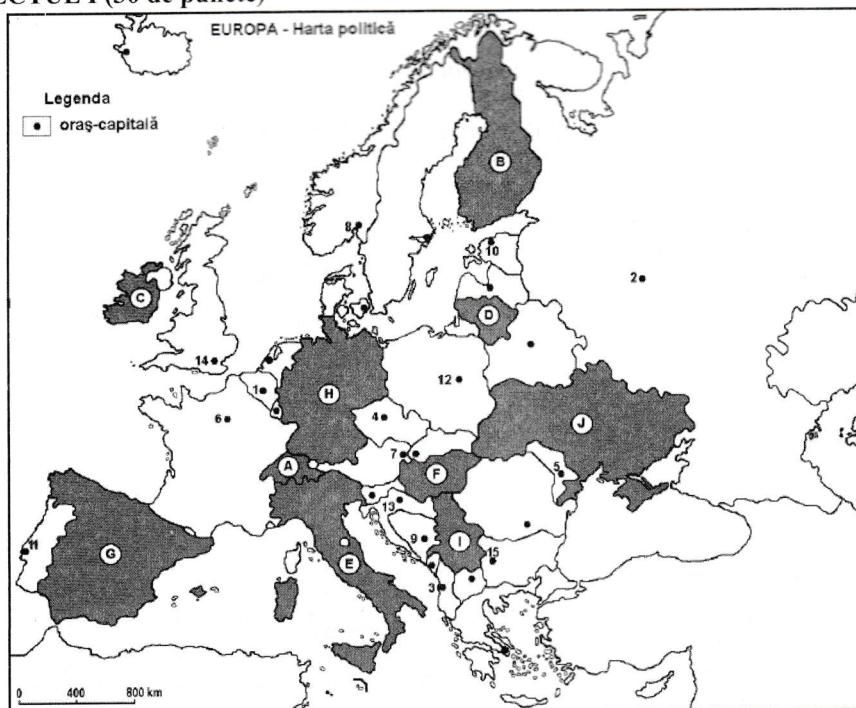
Tipuri genetice de relief	Agenți și procese predominante	Forme de relief tipice	Areale reprezentative
Relief glaciar montan cuaternar	▫ acțiunea de eroziune a ghețarilor cuaternari	~ circuri glaciare ~ văi glaciare ~ custuri, praguri, morene	la altitudini de peste 1800 m (pirenean, alpin, caucazian)
Relief glaciar montan actual (ghețari actuali)	▫ acțiunea de eroziune și acumulare glaciără	~ circuri glaciare ~ văi glaciare ~ custuri, praguri, morene	la altitudini de peste 3000 m (M. Alpi, M. Caucaz etc.)
Relief glaciar continental	▫ acțiunea de eroziune și acumulare a calotei glaciare care a acoperit nordul Europei, până la aprox. 50° lat N	~ morene ~ depresiuni	în nordul continentului, Câmpia Nord – Europeană
Relief de modelare policiclică	▫ acțiunea agentilor modelatori externi în timp foarte îndelungat	~ platforme de eroziune/suprafețe de nivelare ~ peneplene ~ pediplene	rezente în masivele vechi, sub formă de peneplene fragmentate și înălțate la diferite altitudini și în munții sistemului alpin, sub formă de nivale de creste sau platouri
Relief vulcanic	▫ acțiunea de construcție a reliefului datorită activității vulcanice din neogen și actuale ▫ eroziunea subaeriană exerci-	~ conuri vulcanice ~ cratere vulcanice	platourile vulcanice din Islanda Vulcanii activi din cuaternar – Vezuviu, Etna

Tipuri genetice de relief	Agenți și procese predominante	Forme de relief tipice	Areale reprezentative
	tată asupra rocilor vulcanice	~ platouri vulcanice ~ văi	
Relief petrografic Cuprinde: <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Relief carstic</i> ▪ <i>Relief dezvoltat pe conglomerate</i> ▪ <i>Relief dezvoltat pe sisturi cristaline, pe granite</i> ▪ <i>Relief dezvoltat pe nisipuri</i> ▪ <i>Relief dezvoltat pe loess și depozite loessoide</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▫ influența caracteristicilor rocilor asupra eroziunii<ul style="list-style-type: none"> - acțiunea de dizolvare exercitată de apă încărcată cu dioxid de carbon - acțiunea de eroziune diferențială asupra conglomeratelor - acțiunea de eroziune a agenților externi - acțiunea de eroziune și acumulare eoliană - tasare și sufoziune	<ul style="list-style-type: none"> ~ la exterior (exocarst): platouri calcaroase, câmpuri de lapiezuri, doline, chei ~ la interior (endocarst): peșteri, avene ~ poduri interfluviale netede ~ stânci cu forme deosebite de babe, sfincși, coloane ~ forme groaie, masive, abrupturi, coloane verticale ~ dune de nisip ~ depresiuni eoliene ~ pe interfluvii: crovuri, găvane ~ în interior: hrube, tunele de sufoziune	Podișul Karst (Slovenia), Munții Alpi (cea mai lungă peșteră din lume – Holoch), Meseta Spaniolă Alpi, M. Pirinei, M. Apenini etc. câmpuri de dune în SV Franței, Câmpia Mării Caspice M. areale cu roci specifice
Relief structural Cuprinde: <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Relief cutat</i> ▪ <i>Relief în structură faliată</i> ▪ <i>Relief monoclinal</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▫ influența structurii asupra proceselor morfogenetice	<ul style="list-style-type: none"> ~ culme de anticlinal ~ văi de sinclinal ~ sinclinale suspendate ~ văi de anticlinal ~ horsturi, grabene ~ aliniamente de abrupturi în trepte ~ cueste ~ văi structurale (consecvente, subsecvente, obsecvente)	sistemul alpino-carpatic sistemul alpino-carpatic regiunile deluroase

VARIANTA 1

- Toate subiectele (I, II și III) sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

Harta de mai sus se referă la subiectul I A – D. Pe hartă sunt marcate state cu litere și orașe-capitală cu numere.

A. Precizați:

1. numele statului marcat, pe hartă, cu litera **D**;
2. numele orașului-capitală marcat, pe hartă, cu numărul **9**. **4 puncte**

B. Scrieți, pe foaia de examen, răspunsurile corecte care completează propozițiile de mai jos:

1. Capitala Albaniei este orașul marcat, pe hartă, cu numărul .....
  2. Pe teritoriul statului marcat, pe hartă, cu litera **I** se află fluviul numit .....
  3. Munții Hartz se află pe teritoriul statului marcat, pe hartă, cu litera .....
- 6 puncte**
- C. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare răspunsului corect pentru fiecare dintre afirmațiile de mai jos:

1. Bazinele carbonifere Ruhr și Saar se găsesc în statul marcat, pe hartă, cu litera:

a. B	b. D	c. F	d. H.
-------------	-------------	-------------	--------------

2 puncte
2. Este port situat într-un fiord orașul marcat, pe hartă, cu numărul:

a. 3	b. 4	c. 7	d. 8.
-------------	-------------	-------------	--------------

2 puncte

3. Capitala statului marcat, pe hartă, cu litera **J** este orașul numit:

- a. Minsk   b. Tallin   c. Kiev   d. Varșovia.

2 puncte

4. Este situat în Peninsula Scandinavă statul marcat, pe hartă, cu litera:

- a. B   b. C   c. D   d. H.

2 puncte

5. Orașul marcat, pe hartă, cu numărul **13** este capitala statului:

- a. Albania   b. Croația   c. Macedonia   d. Serbia.

2 puncte

D. Precizați trei deosebiri între **clima** statului marcat, pe hartă, cu litera **C** și **clima** statului marcat cu litera **J**.

Nota 1: Deosebirile se pot referi la oricare dintre următoarele elemente de climă: tip de climă, temperaturi medii anuale, precipitații medii anuale, vânturi, etaj climatic, factori ce influențează clima, amplitudine termică.

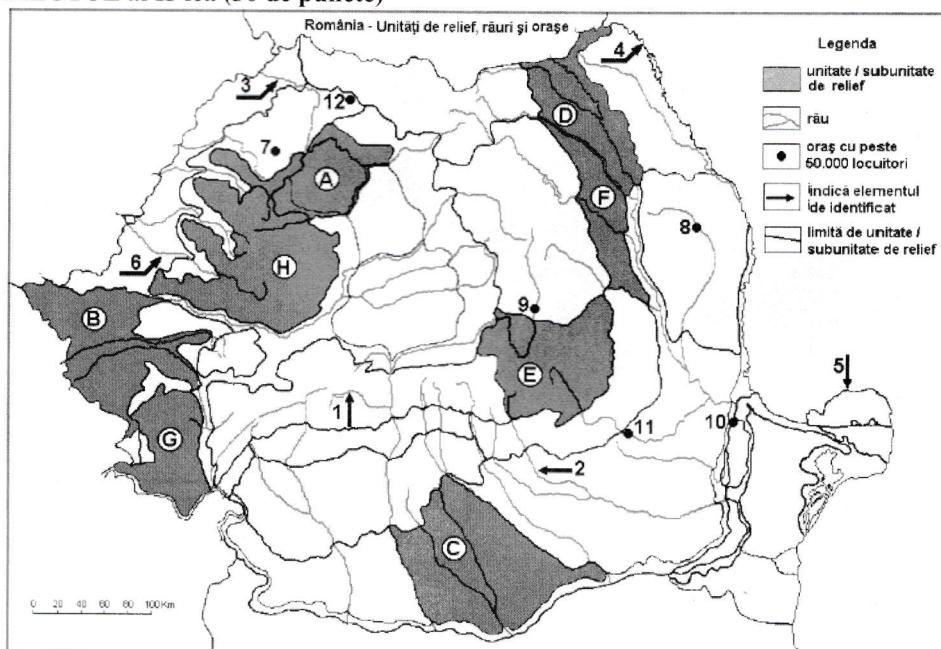
Nota 2: Punctajul complet va fi acordat numai dacă deosebirile vor fi prezentate comparativ și nu separat.

6 puncte

E. Prezentați doi factori care determină regimul diferit de scurgere al fluviilor europene.

4 puncte

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Harta de mai sus se referă la subiectul **II A – D**. Pe hartă sunt marcate unități de relief cu litere, râuri cu numere de la 1 la 6 și orașe cu numere de la 7 la 12.

A. Precizați:

1. numele orașului marcat, pe hartă, cu numărul **12**;
2. numele râului marcat, pe hartă, cu numărul **1**.

4 puncte

B. Scrieți, pe foaia de examen, răspunsurile corecte care completează propozițiile de mai jos:

1. Lacul hidroenergetic construit pe râul marcat, pe hartă, cu numărul **4** se numește .....
2. Orașul marcat, pe hartă, cu numărul **9** este reședința județului numit .....
3. Brațul Dunării marcat, pe hartă cu numărul **5** se numește .....

6 puncte

C. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare răspunsului corect pentru fiecare dintre afirmațiile de mai jos:

1. Relieful carstic este specific unității marcate, pe hartă, cu litera:

- a. E   b. F   c. G   d. H.

2 puncte

2. Se varsă direct în Dunăre râul marcat, pe hartă, cu numărul:

- a. 1   b. 2   c. 4   d. 6.

2 puncte

3. Influențe climatice baltice se resimt în unitatea de relief marcată, pe hartă, cu litera:

- a. E   b. D   c. F   d. H.

2 puncte

4. Clasa molisolurilor este prezentă, în unitatea de relief marcată, pe hartă, cu litera:

- a. A   b. B   c. F   d. H.

2 puncte

5. Sarea reprezintă o resursă a subsolului unității de relief marcate, pe hartă, cu litera:

- a. B   b. C   c. F   d. G.

2 puncte

D. Precizați două deosebiri și o asemănare între **clima** unității marcate, pe hartă, cu litera **B** și **clima** unității marcate, pe hartă, cu litera **C**.

Nota 1: Deosebirile și asemănarea se pot referi la oricare dintre următoarele elemente de climă: temperaturi medii anuale, precipitații medii anuale, vânturi, etaj climatic, factori ce influențează clima, influențe climatice, amplitudine termică.

Nota 2: Punctajul complet va fi acordat numai dacă deosebirile și asemănarea vor fi prezente comparativ și nu separat.

6 puncte

E. Prezentați două argumente care să susțină enunțul „Câmpia Transilvaniei nu este o unitate de câmpie”.

4 puncte

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Graficul alăturat se referă la subiectul **III A – B** și prezintă evoluția temperaturilor medii lunare la o stație meteorologică.

A. Precizați: **4 puncte**

1. luna cu cea mai ridicată temperatură medie;
2. luna cu cea mai coborâtă temperatură medie;
3. valoarea temperaturii medii în luna decembrie;
4. valoarea temperaturii medii în luna iulie.

B. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare răspunsului corect pentru fiecare dintre afirmațiile de mai jos:

1. Anotimpul în care se înregistrează temperatura maximă este:

- a. iarna   b. primăvara   c. toamna   d. vara.

2 puncte

2. Valori ale temperaturii medii lunare de peste 15°C se înregistrează în lunile:

a. martie, aprilie și mai	b. iunie, iulie și august
c. septembrie, octombrie și noiembrie	d. decembrie, ianuarie și februarie.

2 puncte

3. Diferența de temperatură medie dintre luna mai și temperatura medie din luna noiembrie este de:

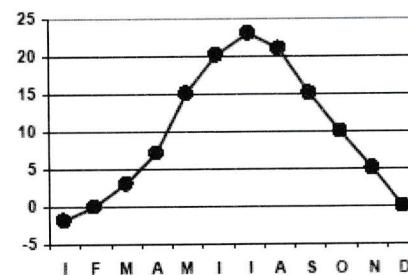
- a. 5°C b. 10°C c. 15°C d. 20°C .

2 puncte

C. Pentru **Italia** precizați:

1. două unități majore de relief;
2. două râuri importante care traversează teritoriul său;
3. o zonă biogeografică specifică și un tip sau o clasă de soluri;
4. trei resurse naturale;
5. orașul-capitală.

10 puncte

D. Analizați datele statistice de bază din tabelul de mai jos:

Respect pentru Statul și cărti	Anul	Suprafața (km ²)	Numărul total al populației
Finlanda	2006	338.145	5.231.372
Bulgaria	2006	110.910	7.385.367

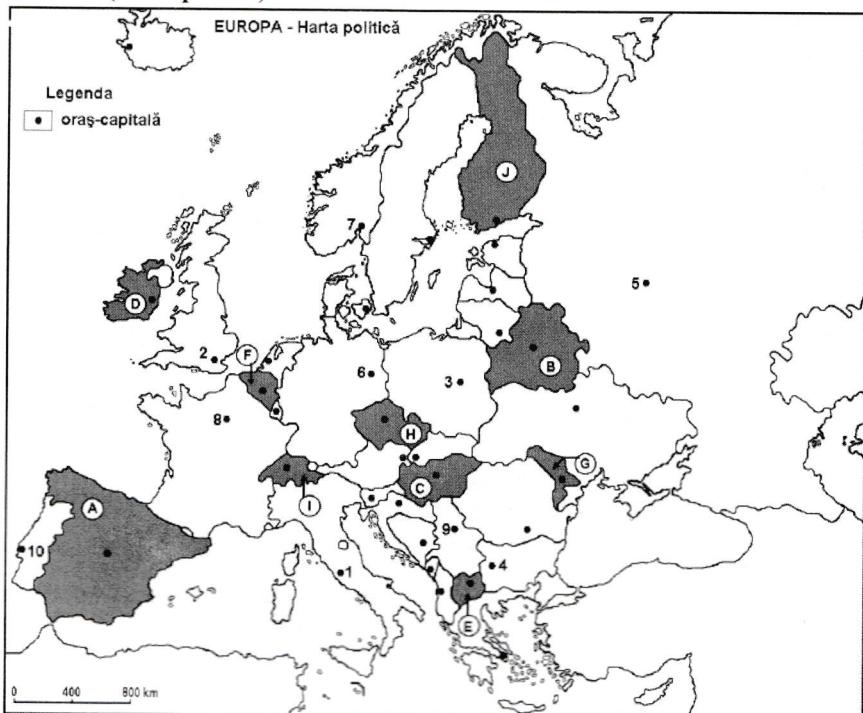
Răspundeți următoarelor cerințe, pornind de la informațiile din tabel:

1. Numiți țara cu densitatea mai mare a populației prezentând o cauză care determină această situație.
  2. Numiți țara cu numărul de locuitori mai mic.
- E. Prezentați două argumente care să demonstreze faptul că Italia dispune de un important potențial turistic.**
- 6 puncte**
- 4 puncte**

VARIANTA 2

- **Toate subiectele (I, II și III) sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.**

SUBIECTUL I (30 de puncte)

Harta de mai sus se referă la subiectul I A – D. Pe hartă sunt marcate state cu litere și orașe-capitală cu numere.

A. Precizați:

1. numele statului marcat, pe hartă, cu litera E;
2. numele orașului-capitală marcat, pe hartă, cu numărul 7.

4 puncte

B. Scrieți, pe foaia de examen, răspunsurile corecte care completează propozițiile de mai jos:

1. Podișul Boemiei se află pe teritoriul statului marcat, pe hartă, cu litera ....

2. Capitala Portugaliei este orașul marcat, pe hartă, cu numărul ....

3. Vegetația specifică statului marcat, pe hartă, cu litera **J** este reprezentată de ....

6 puncte

C. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare răspunsului corect pentru fiecare dintre afirmațiile de mai jos:

1. Statul marcat, pe hartă, cu litera **H** se numește:

- a. Cehia   b. Serbia   c. Ungaria   d. Ucraina.

2 puncte

2. Pe teritoriul statului marcat, pe hartă, cu litera **I** se află Munții:

- a. Alpi   b. Balcani   c. Carpați   d. Ural.

2 puncte

3. Fluiul Dunărea traversează teritoriul statului marcat, pe hartă, cu litera:

- a. C   b. E   c. F   d. I.

2 puncte

4. Capitala statului marcat, pe hartă, cu litera **F** se numește:

- a. Bruxelles   b. Paris   c. Amsterdam   d. Berna.

2 puncte

5. Orașul marcat, pe hartă, cu numărul **3** este capitala statului:

- a. Cehia   b. Elveția   c. Germania   d. Polonia.

2 puncte

D. Precizați trei deosebiri între **clima** statului marcat, pe hartă, cu litera **F** și **clima** statului marcat, pe hartă, cu litera **G**.

Nota 1: Deosebirile se pot referi la oricare dintre elemente de climă: : *tip de climă, temperaturi medii anuale, precipitații medii anuale, vânturi, etaj climatic, factori ce influențează clima, amplitudine termică*.

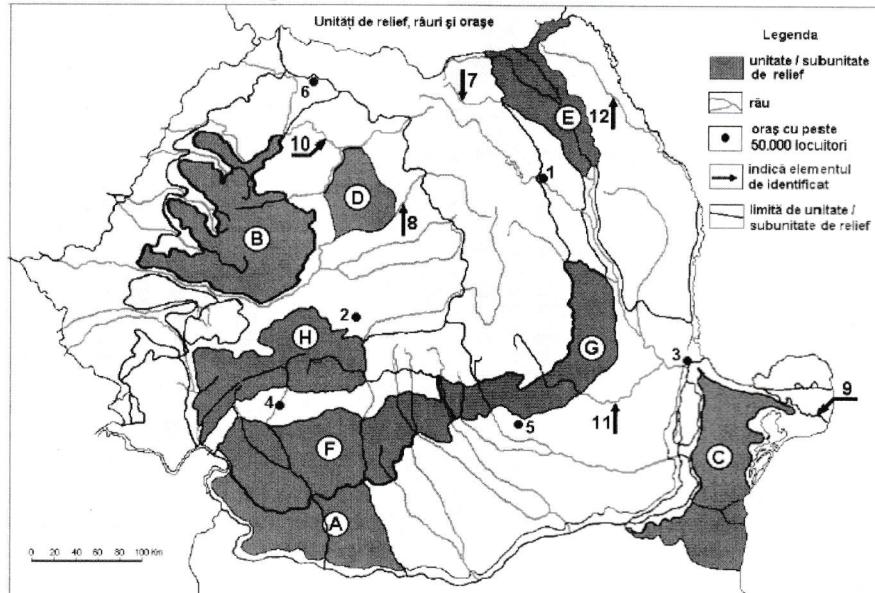
Nota 2: Punctajul complet va fi acordat numai dacă cele trei deosebiri vor fi prezentate comparativ și nu separat.

6 puncte

E. Prezentați două cauze ale diferențelor de temperatură dintre sudul și nordul Europei.

4 puncte

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Harta de mai sus se referă la subiectul **II A – E**. Pe hartă sunt marcate unități de relief cu litere, orașe cu numere de la 1 la 6 și râuri cu numere de la 7 la 12.